

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія юридично-соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної
роботи

29 серпня 2025 р.

Людмила БАЛДИЧ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурологія

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Будівництво та експлуатація будівель та споруд
(назва)

галузь знань 19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

відділення будівельне
(назва відділення)

Рівне - 2025

Програма навчальної дисципліни КУЛЬТУРОЛОГІЯ розроблено на основі освітньо-професійної програми «Будівництво та експлуатація будівель та споруд», спеціальності 192 «Будівництво цивільна інженерія», галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол №11 від 24 квітня 2024 року

Розробники: Лук'янчук Світлана Василівна, викладач суспільних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії юридично-соціальних дисциплін

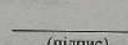
Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1

Голова циклової комісії юридично-соціальних дисциплін

29 серпня 2025 р. Ольга ЧОРНОБРИВА
(підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1

29 серпня 2025 р. Голова Людмила БАЛЛИЧ
(підпис) (ініціали та прізвище)

©Світлана ЛУК'ЯНЧУК, 2025 рік

© ВСП «РФК НУБіП України, 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курсовий проект (робота)	
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	3
Аудиторні години:	42
Лекційні	30
Практичні	-
Семінарські	12
Самостійна робота	78
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:	3
аудиторних	3
самостійної роботи студента	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – ознайомити студентів з фундаментальними досягненнями світової та вітчизняної культури, розкрити єдність і різноманітність культур світу, показати значущість культури в життєдіяльності людини та соціальних груп, її роль у творчості та вдосконаленні особистості, гуманізації суспільних відносин. Дисципліна дає можливість студентам долучитися до скарбниці мудрості й досвіду, надбаних людством протягом тисячоліть.

Головними завданнями навчальної дисципліни є:

- збагачення і розширення гуманітарної підготовки студентів;
- формування творчої активності майбутніх фахівців;
- аналіз, систематизація, класифікація та створення оптимальних моделей процесів духовного, соціально-політичного та культурно-мистецького життя;
- вивчення стадій появи та створення культури;
- вивчення основних процесів розвитку культури в світі та Україні;
- виховання активної життєвої позиції;
- формування естетичного смаку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні терміни та поняття культурології на рівні відтворення, тлумачення для розширення інтелектуального рівня;
- закономірності культурного процесу, культури як специфічного та унікального феномену людства;
- основні етапи розвитку світової культури;
- основні етапи розвитку української культури;
- тенденції розвитку і взаємозв'язків світової та української культури на сучасному етапі.

вміти:

- визначати основні етапи розвитку світової та української культури;
- правильно оцінити сучасний стан культури та культурного розвитку, бачити і розуміти постійні зміни в різноманітних сферах соціокультурного процесу;
- диференціювати системні зв'язки всіх складових культури, всього мистецького процесу;
- визначати проблеми розвитку культури українського народу в контексті світової культури, а також аналізувати культури народів в їхньому взаємозв'язку;
- реалізувати одержані знання з культурології для формування особистості в умовах розмаїття культур.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності

Після вивчення дисципліни «Культурологія» у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні:

СК 11. Здатність вирішувати організаційні та управлінські питання, організувати діяльність колективу, працювати в команді під час зведення об'єктів будівництва та інженерних мереж

Програмні результати навчання:

РН 2. Оцінювати сучасний стан культурного розвитку держави, розвивати та удосконалювати інтелектуальний, загальнокультурний, фізичний і культурний рівень. Бути активним суб'єктом професійної та економічної діяльності держави.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія культури

Тема 1. Предмет Культурології як науки про культуру.

Предмет культурології як науки про культуру. Поняття культурології. Завдання культурології. Суть та сутність культури. Методологічні підходи до вивчення поняття культури. Теоретичні підходи відомих культурологів. Культурна єдність людини та природи.

2. Структура та функції культури

Концепції культури. Поняття «культури» та «цивілізації». Розуміння культури як соціального процесу. Суть та сутність культури. Структура культури. Типи культури. Форми культури. Види культури.

3. Духовна культура. Мистецтво. Види мистецтва.

Поняття культури. Функції культури. Види мистецтва. Походження мистецтва. Особливості та види архітектури. Особливості та види літератури. Особливості та види образотворчого мистецтва (графіка, скульптура, живопис). Характеристика театрального мистецтва. Характеристика кіномистецтва. Характеристика музики. Поняття художнього образу.

4. Філософські концепції культури.

Походження і головні етапи розвитку культури. Генеза культури, мова культури. Поняття теорії та концепції культури. Філософські концепції культури: богословська, просвітницькі культурологічні школи, концепція культурних переворотів, німецькі класичні школи, революційно-демократичні концепція.

Змістовий модуль 2. Історія світової культури

5. Первісна епоха та її місце в історії людства

Походження та головні етапи розвитку культури. Походження людини та суспільства. Міфологія. Натурфілософія як основа світосприйняття первісної людини. Розвиток матеріальної культури та еволюція мистецтва у палеоліті, мезоліті, неоліті. Культура епохи бронзи та заліза. Найдавніші релігійні вірування (тотемізм, фетишизм, анімізм, магія).

6. Культура Стародавнього Сходу. Культура стародавнього Єгипту та Месопотамії.

Стародавні цивілізації 4-3 тисячоліття до н.е. на територіях Передньої Азії: Вавилон, Шумер, Єгипет, Ассирія, Урарту та ін. Вплив географічних чинників на процес зародження, становлення, розвиток цивілізацій. Шумеро-вавилонська культура та її особливості. Вавилонська архітектура та скульптура. Особливості асирійського образотворчого мистецтва. Фінікійська культура. Розвиток географії та астрономії. Культура Стародавнього Єгипту. Виникнення єгипетської держави і періодизація культури. Стародавнього Єгипту. Наукова думка: медицина, математика, астрономія. Писемність. Особливості світосприйняття стародавніх єгиптян: міфологія, архітектура, мистецтво.

7. Антична культура. Стародавня Греція та Рим.

Культура античного світу. Історико-культурний феномен античності: теоретичний чинник. Етапи розвитку давньогрецької культури. Доісторична Греція та класична Еллада. Зародження науки в Греції. Давньогрецька архітектура та пластичне мистецтво. Виникнення театру. Драматургія. Комедія та трагедія. Піднесення і падіння давньогрецької культури.

8. Культура епохи Середньовіччя в Західній Європі

Поняття «середні віки». Гуманісти та романтики про середні віки. Християнство та культурний процес. Середньовічна культура Західної Європи. Середньовічний тип міста та його культура. Діячі культури Середньовіччя. Розвиток освіти. Середньовічні університети. Розвиток наук. Романська література. Середньовічний епос: рицарська література, поезія вагантів. Середньовічне західноєвропейське мистецтво. Романський стиль та готика, їх особливості. Середньовічна ікона.

9. Культура епохи Відродження

Поняття «Відродження». Культура Відродження – перехідна епоха в історії культури Європи від Середньовіччя до Нового часу. Особливості культури Відродження. Народження гуманізму. Пошуки ідеалу соціальної справедливості й свободи. Утопічний соціалізм Томаса Мора, Томмазо Кампанелли, їх вплив на розвиток літератури. Наукові відкриття епохи Відродження: Христофор Колумб, Васко да Гама, Фернан Магеллан, Микола Коперник, Йоганн Кеплер, Йоган Гутенберг. Гуманізм Данте Аліґ'єрі, Франческо Петрарки, Джованні Боккаччо, Франсуа Рабле, Еразма Роттердамського та інших. Гуманізм та Реформація.

10. Культура Нового часу і Просвітництва

Культура Реформації і Просвітництва. Поняття Реформації і Просвітництва. Діячі Реформації Ян Гус і Мартін Лютер. Література та епос епохи реформації. Стилі художньої культури: бароко і класицизм. Культура бароко. Стиль бароко. Творчість італійського скульптора Л.Берніні. Живопис Д.Веласкеса, А.Дюрера, М.Караваджо, П.Рубенса. Скульптура бароко, архітектура, рококо, класицизм. Драматургія Ж.Расіна і Ж.Мольєра. Класицизм в живописі, скульптурі, архітектурі. Епоха Просвітництва. Раціоналізм як джерело ідеології Просвітництва. Криза культури Нового часу.

11. Європейська культура XIX-XX століття

Культура періоду розвитку вільної конкуренції. Промисловий переворот і урбанізація. Розвиток класичного природознавства в науці. Філософські системи Г.Гегеля, Ф.Шелінга, І.Канта. Романтизм: причини появи та особливості у художній культурі. Творчість Ф.Шіллера і Й.В.Гете, Д.Байрон, В.Гюґо, В.Скотта. Критичний реалізм: його особливості та недоліки. О. де Бальзак, Ч.Діккенс, Г.Флобер. Живопис О.Ренуара, К.Моне, Е.Мане, Е.Дега. Постімпресіонізм. Натуралізм як течія в художній культурі.

Модернізм як доба у культурі. Причини виникнення стилю модерн. Стиль модерн – поєднання традицій східного та західного європейського мистецтва. Модернізм в літературі та театрі. Основні течії модерністського мистецтва: кубізм, експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм, поп-арт. Модерн як архітектурний стиль. Авангардистський живопис.

Змістовий модуль 3. Історія української культури

12. Культура східних слов'ян

Наукова база вивчення культури східних слов'ян. Основні етапи розвитку культури східних слов'ян. Вірування та міфологія східнослов'янських племен. Трипільська культура, її особливості. Особливості культурного процесу скіфського періоду. Черняхівська культура, її місце у культурному надбанні слов'ян. Особливості прослов'янської писемності.

13. Культура Київської Русі

Культура Київської Русі - видатне явище світової середньовічної культури. Язичницька культура Київської Русі. Запровадження християнства, його вплив на розвиток культури Київської Русі. Взаємозв'язки культури Київської Русі з культурами інших народів – Візантії, Болгарії. Володимир Великий, Ярослав Мудрий і культурний розвиток Київської Русі. Діяльність

митрополита Іларіона як просвітника, діяча культури. Писемність, літописи. Мислителі Київської Русі. Книжна справа. Зародження і розвиток шкільної освіти. Наукові осередки. Література. Архітектура Київської Русі..

Образотворче мистецтво. Музичне мистецтво. Театральне мистецтво. Місце та роль культури Київської Русі у європейській культурі.

14. Українська культура XIV – XVII ст.

Україна наприкінці XIV – в першій половині XV ст. Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Характерні особливості архітектури XIV ст. Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво. Іконопис. Поділ України та розвиток культури. Братства та розвиток культури. Роль братських шкіл у становленні освіти. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Виникнення та розвиток друкарства в Україні. І.Федоров. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток друкарства в Україні. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Книги Лаврської друкарні. Особливості реформаційного руху в Україні.

Шкільний театр. Особливості архітектури козацької доби. Народні думи та пісні. Культурологічна та просвітницька діяльність козацької старшини. Перші шкільні підручники. Колегії в Україні.

15. Українська культура XVIII – XIX ст.

Умови розвитку української культури другої половини XVII – XVIII ст. Феофан Прокопович – видатний діяч просвіництва і культури. Козацькі літописи. Українське бароко. Григорій Сковорода – просвітитель, філософ, поет. Театральне мистецтво. Нові тенденції розвитку образотворчого мистецтва. Культурно-мистецький процес України в XVIII ст., його особливості. Наука та література. Граматика Мелетія Смотрицького. Словник Памви Беринди. Наукова та громадська діяльність Інокентія Гізеля, Данила Туптала, Стефана Яворського. Освіта в Україні у XVIII ст. Архітектура й образотворче мистецтво. Музичне життя XVIII – XIX ст. Українське національне відродження XIX століття. Національні культурні організації і рухи в умовах реакційної урядової політики: діяльність «Руської трійці», Кирило-Мефодіївського товариства. Розвиток української етнографії та фольклористики: Г.Калиновський, М.Максимович, І.Срезневський, О.Бодянський. Історіографія. Освіта та наука в Україні у першій половині XIX ст.: створення гімназій, ліцеїв, відкриття університетів. Розвиток живопису у першій половині XIX ст.: В.Тропінін, В.Штернберг, Т.Шевченко. Розвиток графіки. Музика. Українська драматургія і театр першої половини XIX ст. Роль творчості Т.Шевченка у становленні української культури. Культурний процес II половини XIX ст. Розвиток науки в Україні другої половини XIX ст.. Реформа освіти.

Особливості української літератури другої половини XIX ст. Організація науково-мистецьких товариств. «Просвіта» та її роль у культурному процесі: недільні школи, клубні заклади та бібліотеки. Розвиток музичного мистецтва в кінці XIX – на початку XX ст. Становлення української професійної художньої школи. «Театр корифеїв».

16. Українська культура XX століття.

Політичне життя та культурний процес в Україні на початку XX ст. Відродження української культури в період національно-демократичної революції: освіта, вища школа, наука, література, театр, музика, преса, книгодрукування. Образотворче мистецтво початку XX ст. Музейна справа в Україні. Меценати та колекціонери. Українізація. Національні меншини. Преса, книгодрукування. Література і театр на тлі нових національних та соціальних реалій. Український мистецький авангард та його доля. Архітектура. Українська культура у 30-ті

роки. Культура України в роки війни. Культура повоєнного часу. Шістдесятники. Українська культурна парадигма другої половини ХХ ст. Культура в часи перебудови та становленні незалежності України.

17. Національна культура в сучасній Україні. Єдність та взаємозалежність світової та національної культур.

Культура на початку ХХІ ст. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. Національний характер, свідомість і самосвідомість як феномен культури. Національна культура в сучасній Україні. Сучасна українська культура та її входження у світовий простір. Проблеми української культури в контексті світового розвитку. Єдність та взаємозалежність світової та національної культур. Культура української діаспори.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		семінари	с.р.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теорія культури.				
Тема 1. Предмет та значення культурології	6	2	-	4
Тема 2. Структура та функції культури	4	2	-	2
Тема 3. Духовна культура. Мистецтво. Види мистецтва	8	-	2	6
Тема 4. Філософські концепції культури	4	2	-	2
Разом за змістовим модулем 1.	22	6	2	16
Змістовий модуль 2. Історія світової культури				
Тема 5. Первісна епоха та її місце в історії людства	4	-	-	4
Тема 6. Культура Стародавнього Сходу	8	2	-	6
Тема 7. Антична культура	8	2	2	4
Тема 8. Культура епохи Середньовіччя в Західній Європі	8	2	-	6
Тема 9. Культура епохи Відродження	8	-	2	6
Тема 10. Культура Нового часу. Просвітництво	8	2	-	6
Тема 11. Європейська культура XIX-XX ст.	8	2	-	6
Разом за змістовим модулем 2	52	10	4	38
Змістовий модуль 3. Історія української культури				
Тема 12. Культура слов'янських народів	6	2	-	4
Тема 13. Культура Київської Русі	10	4	2	4

Тема 14. Українська культура XIV-XVII ст.	8	2	-	6
Тема 15. Українська культура XVIII – XIX ст.	8	2	2	4
Тема 16. Українська культура XX ст.	8	2	2	4
Тема 17. Національна культура в сучасній Україні	6	2	-	4
Разом за змістовим модулем 2	46	14	6	26
Усього годин	120	30	12	78

5. Теми лекційних, практичних семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид заняття	Назва теми	Кількість годин
			III семестр	
			Змістовий модуль 1.	22
1			Предмет Культурології як науки про культуру	6
1	1	лекція 1	Предмет культурології як науки про культуру. Поняття культурології. Завдання культурології. Суть та сутність культури. Методологічні підходи до вивчення поняття культури. Теоретичні підходи відомих культурологів. Культурна єдність людини та природи.	2 4
			Структура та функції культури	4
2	2	лекція 2	Концепції культури. Поняття «культури» та «цивілізації». Розуміння культури як соціального процесу. Суть та сутність культури. Структура культури. Типи культури. Форми культури. Види культури.	2 2
			Духовна культура. Мистецтво. Види мистецтва	8
3	3	семінарське заняття 1	Поняття культури. Функції культури. Види мистецтва. Походження мистецтва. Особливості та види архітектури. Особливості та види літератури. Особливості та види образотворчого мистецтва (графіка, скульптура, живопис). Характеристика театрального мистецтва. Характеристика кіномистецтва. Характеристика музики. Поняття художнього образу.	2 6
			Філософські концепції культури	4
4	4	лекція 3	Походження і головні етапи розвитку культури. Генеза культури, мова культури. Поняття теорії та концепції культури. Філософські концепції	2

		самостійне вивчення	культури: богословська, просвітницькі культурологічні школи, концепція культурних переворотів, німецькі класичні школи, революційно-демократичні концепція.	2
			Змістовий модуль 2.	52
			Первісна епоха та її місце в історії людства	4
5		самостійне вивчення	Походження та головні етапи розвитку культури. Походження людини та суспільства. Міфологія. Натурфілософія як основа світосприйняття первісної людини. Розвиток матеріальної культури та еволюція мистецтва у палеоліті, мезоліті, неоліті. Культура епохи бронзи та заліза. Найдавніші релігійні вірування (тотемізм, фетишизм, анімізм, магія).	4
			Культура Стародавнього Сходу	8
6	5	лекція 4	Стародавні цивілізації 4-3 тисячоліття до н.е. на територіях Передньої Азії: Вавилон, Шумер, Єгипет, Ассирія, Урарту та ін. Шумеро-вавилонська культура та її особливості. Особливості ассирійського образотворчого мистецтва. Фінікійська культура. Розвиток географії та астрономії.	2
		самостійне вивчення	Культура Стародавнього Єгипту. Виникнення єгипетської держави і періодизація культури. Стародавнього Єгипту. Наукова думка: медицина, математика, астрономія. Писемність. Особливості світосприйняття стародавніх єгиптян: міфологія, архітектура, мистецтво.	4
		самостійне вивчення	Індійська культура. Повсякденне життя: каста, сім'я, мораль. Філософські концепції індійської культури на базі наукових знань. Мистецтво Індії: його джерела та специфіка. Культура Стародавнього Китаю. Періодизація культури. Своєрідність мистецтва: триєдність: каліграфія, поезія, живопис. Наука Стародавнього Китаю.	2
			Антична культура. Стародавня Греція та Рим	8
7	6	лекція 5	Культура античного світу. Історико-культурний феномен античності: теоретичний чинник. Етапи розвитку давньогрецької культури. Доісторична Греція та класична Еллада. Зародження науки в Греції. Давньогрецька архітектура та пластичне мистецтво. Виникнення театру. Драматургія. Комедія та трагедія. Піднесення і падіння давньогрецької культури.	2
		самостійне вивчення		4
	7	семінарське заняття 2	Культура Стародавнього Риму. Періодизація культури. Вплив християнства на подальший розвиток культури. Система виховання й освіти. Римський інженерний геній. Мистецтво	2
			Культура епохи Середньовіччя в Західній Європі	8

8	8	лекція 6	Поняття «середні віки». Гуманісти та романтики про середні віки. Християнство та культурний процес. Середньовічна культура Західної Європи. Середньовічний тип міста та його культура. Діячі культури Середньовіччя. Розвиток освіти. Середньовічні університети. Розвиток наук. Романська література. Середньовічний епос: рицарська література, поезія вагантів. Середньовічне західноєвропейське мистецтво. Романський стиль та готика, їх особливості. Середньовічна ікона.	2
		самостійне вивчення	Середньовічна культура Візантії як своєрідний синтез культурних традицій греко-римського світу, християнства і елліністичного Сходу. Візантійський тип культури: держава, церква, цивільне право, система освіти, наука. Візантійське мистецтво. Візантійська архітектура. Значення впливу візантійської культури на культури слов'янських народів.	6
			Культура епохи Відродження	8
9	9	семінарське заняття 3	Поняття «Відродження». Культура Відродження – перехідна епоха в історії культури Європи від Середньовіччя до Нового часу. Особливості культури Відродження. Наукові відкриття епохи Відродження. Гуманізм Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарки, Джованні Боккаччо, Франсуа Рабле, Еразма Роттердамського та інших. Гуманізм та Реформація.	2
		самостійне вивчення	Ренесансне мистецтво. Італійський живопис та скульптура. Титани італійського відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело, Ботічеллі, Тиціан. Криза гуманістичних ідеалів.	6
			Культура Нового часу. Просвітництво.	8
10	10	лекція 7	Культура Реформації і Просвітництва. Поняття Реформації і Просвітництва. Діячі Реформації Ян Гус і Мартін Лютер. Література та епос епохи реформації. Стилi художньої культури: бароко і класицизм. Культура бароко. Стиль бароко. Творчість італійського скульптора Л.Берніні. Живопис Д.Веласкеса, А.Дюрера, М.Караваджо, П.Рубенса.	2
		самостійне вивчення	Скульптура бароко, архітектура, рококо, класицизм. Драматургія Ж.Расіна і Ж.Мольєра. Класицизм в живописі, скульптурі, архітектурі. Епоха Просвітництва. Раціоналізм як джерело ідеології Просвітництва. Криза культури Нового часу.	6
			Європейська культура XIX-XX століть	8
11	11	лекція 8	Розвиток класичного природознавства в науці. Романтизм: причини появи та особливості у художній культурі. Критичний реалізм: його особливості та недоліки. О. де Бальзак, Ч.Діккенс, Г.Флобер. Постімпресіонізм. Модернізм як доба у	2

		самостійне вивчення	культури. Модернізм в літературі та театрі. Основні течії модерністського мистецтва: кубізм, експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм, поп-арт. Модерн як архітектурний стиль. Авангардистський живопис.	6
			Змістовий модуль 3.	
			Культура східних слов'ян	6
12	12	лекція 9	Наукова база вивчення культури східних слов'ян. Основні етапи розвитку культури східних слов'ян. Вірування та міфологія східнослов'янських племен. Трипільська культура, її особливості. Особливості культурного процесу скіфського періоду. Черняхівська культура, її місце у культурному надбанні слов'ян. Особливості прослов'янської писемності.	2 4
			Культура Київської Русі	10
13	13	лекція 10	Культура Київської Русі - видатне явище світової середньовічної культури. Язичницька культура Київської Русі. Запровадження християнства, його вплив на розвиток культури Київської Русі. Взаємозв'язки культури Київської Русі з культурами інших народів – Візантії, Болгарії. Володимир Великий, Ярослав Мудрий і культурний розвиток Київської Русі.	2 4
	14	лекція 11	Діяльність митрополита Іларіона як просвітника, діяча культури. Писемність, літописи. Мислителі Київської Русі. Книжна справа. Зародження і розвиток шкільної освіти. Наукові осередки. Література. Архітектура Київської Русі.	2
	15	семінарське заняття	Образотворче мистецтво. Музичне мистецтво. Театральне мистецтво. Місце та роль культури Київської Русі у європейській культурі.	2
			Українська культура XIV-XVII ст.	8
14	16	лекція 12	Україна наприкінці XIV – в першій половині XV ст. арактерні особливості архітектури XIV ст. Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво. Іконопис. Поділ України та розвиток культури. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Виникнення та розвиток друкарства в Україні. І.Федоров. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток друкарства в Україні. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Книги Лаврської друкарні. Особливості реформаційного руху в Україні.	2
		самостійне вивчення	Шкільний театр. Особливості архітектури козацької доби. Народні думи та пісні. Культурологічна та просвітницька діяльність козацької старшини. Перші шкільні підручники. Колегії в Україні.	6
			Українська культура XVIII – XIX ст.	8

15	17	лекція 13 самостійне вивчення	Умови розвитку української культури другої половини XVII – XVIII ст. Феофан Прокопович – видатний діяч просвітництва і культури. Козацькі літописи. Українське бароко. Нові тенденції розвитку образотворчого мистецтва. Культурно-мистецький процес України в XVIII ст., його особливості. Наука та література. Освіта в Україні у XVIII ст. Архітектура й образотворче мистецтво. Музичне життя XVIII – XIX ст. Українське національне відродження XIX століття.	2 4
	18	семінарське заняття 5	Особливості української літератури другої половини XIX ст. Організація науково-мистецьких товариств. «Просвіта» та її роль у культурному процесі: недільні школи, клубні заклади та бібліотеки. Розвиток музичного мистецтва в кінці XIX – на початку XX ст. Становлення української професійної художньої школи. «Театр корифеїв».	2
			Українська культура XX століття	8
16	19	лекція 14 самостійне вивчення	Політичне життя та культурний процес в Україні на початку XX ст. Відродження української культури в період національно-демократичної революції: освіта, вища школа, наука, література, театр, музика, преса, книгодрукування. Образотворче мистецтво початку XX ст. Музейна справа в Україні. Меценати та колекціонери. Українізація. Національні меншини. Преса, книгодрукування. Література і театр на тлі нових національних та соціальних реалій. Український мистецький авангард та його доля. Архітектура.	2 4
	20	семінарське заняття 6	Українська культура у 30-ті роки. Культура України в роки війни. Культура повоєнного часу. Шістдесятники. Українська культурна парадигма другої половини XX ст. Культура в часи перебудови та становленні незалежності України.	2
			Національна культура в сучасній Україні	6
17	21	лекція 15 самостійне вивчення	Культура на початку XXI ст. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. Національний характер, свідомість і самосвідомість як феномен культури. Національна культура в сучасній Україні. Сучасна українська культура та її входження у світовий простір. Проблеми української культури в контексті світового розвитку. Єдність та взаємозалежність світової та національної культур. Культура української діаспори.	2 4

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі, розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1	Філософські концепції культури	реферати	вересень
2	Первісна культура	реферати	вересень
3	Культура Стародавньої Індії та Китаю	реферати	жовтень
4	Культура Візантії	презентації	жовтень
5	Модернізм ХХ століття	кросворди	листопад
6	Культура Київської Русі	презентації	грудень
7	Культура східних слов'ян	реферати	грудень
8	Національне відродження в Україні	реферат	грудень
9	Культура України ХХ століття	презентації	грудень
10	Взаємодія східної та західної типів культури	дослідницька робота	грудень
11	Семіотика в культурі	дослідницька робота	грудень

7. Перелік питань на залік

1. Культурологія як наука.
2. Завдання культурології.
3. Поняття культури.
4. Типи та форми культури.
5. Структура культури.
6. Функції культури.
7. Філософські концепції культури.
8. Мистецтво та його характеристика (архітектура, скульптура, графіка, живопис, література, театр).
9. Особливості первісної культури.
10. Первісні форми релігії.
11. Зародження мистецтва первісного суспільства.
12. Особливості культури Стародавнього Сходу.
13. Культура Месопотамії.
14. Культура Стародавнього Єгипту.
15. Культура Стародавньої Індії та Китаю.
16. Особливості культури античності.
17. Культура Стародавньої Греції.
18. Культура Стародавнього Риму.
19. Особливості культури епохи Середньовіччя.
20. Наука та освіта культури Середньовіччя.
21. Мистецтво культури Середньовіччя.
22. Особливості культури Відродження.
23. Наука та техніка культури Відродження.
24. Мистецтво культури Відродження.
25. Особливості культури Нового часу.
26. Наука та техніка Нового часу.
27. Мистецтво Нового часу.
28. Наука ХІХ ст. в Європі.

29. Мистецтво ХІХ ст. в Європі.
30. Модернізм ХХ століття.
31. Культура слов'янських народів.
32. Трипільська культура.
33. Історичні події Київської Русі.
34. Писемність та література Київської Русі.
35. Архітектура Київської Русі.
36. Мистецтво Київської Русі.
37. Язичництво та християнство Київської Русі.
38. Історичні події та становище церкви литовсько-польської доби.
39. Цехові братства литовсько-польської доби.
40. Освіта литовсько-польської доби.
41. Мистецтво литовсько-польської доби.
42. Освіта ХVІІІ століття в Україні.
43. Мистецтво ХVІІІ століття в Україні.
44. Національне відродження в Україні в ХІХ столітті.
45. Українська культура 20-30-х років ХХ століття.
46. Українська культура у військовий та повоєнний період.
47. Українська культура 60-80-х років ХХ століття.
48. Українська культура в період незалежності.
49. Діячі української культури в еміграції.
50. Сучасна українська культура та її входження в світовий простір.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Культурологія» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: словесні (лекція, розповідь, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (самостійне виконання практичних завдань); пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні).

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- презентації та вступи на семінарських заняттях.

Зміст курсу дисципліни «Культурологія» поділений на 2 змістових модулі. Кожний модуль включає в себе лекції, семінарські заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-4, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 5-11, змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 12-17.

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал самостійного вивчення, відпрацювали семінарські заняття.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг відпрацювання семінарських занять.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів з усіх тем двох змістових модулів.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання Оцінювання за формами контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання завдань допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками відповідає на запитання, робить відповідні узагальнення і висновки.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз відповіді, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу матеріалу – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при відповіді на запитання – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

9.3. Оцінювання за формами контролю

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Змістовий модуль 3	Заліковий модуль (залік)	Разом, %
20	20	20	40	100 %

9.4. Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49, 50	5	відмінно	12
93-96	47, 48	5	відмінно	11
90-92	45, 46	5	відмінно	10
85-89	43, 44	4	добре	9
80-84	40, 41, 42	4	добре	8
75-79	38, 39	4	добре	7
69-74	35, 36, 37	3	задовільно	6
65-68	33, 34	3	задовільно	5
60-64	30, 31, 32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10. Методичне забезпечення

1. Копія або витяг з навчального плану.
2. Навчальна (типова) програма (за наявності);
3. Програма навчальної дисципліни;
4. Комплексна контрольна робота;
5. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи здобувачів освіти;
6. Питання до семестрових заліків (екзаменів);
7. Білети до семестрових заліків (екзаменів);
8. Плани занять;
9. Конспект лекцій з дисципліни;
10. Питання до модульного контролю;
11. Завдання до модульного контролю;
12. Методичні вказівки, рекомендації, розробки, навчальні посібники; навчально-наочні посібники, електронні посібники, презентації, навчальні фільми, відео сюжети, тощо

11. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Абрамович С.Д., Чікарська М.Ю. Світова та українська культура: Навчальн. Посібн. Львів. Світ. 3-тє видання.- 2025.- с. 344.
2. Греченко В. А., Кислюк К. В. К90 Історія української культури [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, К. В. Кислюк. -К. : Кондор-Видавництво, 2016. — 352 с.
3. Гриценко Т.Б. Культурологія. Навч. посіб. 3-тє вид.: Центр учбової літератури, 2019. – 392с.

4. Дещинський Л.Є., Денісов Я.Я., Скалецький М.П., Цубов Л.В., Бароновська Н.М., Макакрчук О.Г. Українська та зарубіжна культура. Видання 4-те, перероблене і доповнене: Навчальний посібник. Львів. Видавництво «Бескид Біт». 2015. С. 304.
5. Закович М.М. І.А. Зязюн, О.Л. Шевнюк та ін.; Культура: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. 5-те вид., стер.Київ. Знання. 2015. С. 589.
6. Кордон М.В. Історія української культури: навч. посіб. 2-ге вид. Львів: «Магнолія 2006». 2016. С. 336.
7. Малюга Ю.Я. Культурологія: навчальний посібник. 2-е изд. М.: ИНФРА-М, 2016.
8. Павленко В.В. Культурологія: навч. посіб. Київ. КНТ. ЦУЛ. 2016. С. 224.
9. Петрушенко В.Л., Пинда Л.А. Культурологія: навч. посіб. Львів. «Магнолія 2006». 2015. С. 375.
10. Шейко В. М. Історія української культури : навч. посібник / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – К. : Знання, 2012. – 272 с.

Додаткова:

1. Історія української культури : навчальний посібник / за ред. : В. П. Мельника, М. В. Кашуби, А. В. Яртися. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 482 с.
2. Качкан В. А. Історія української культури : підручник / В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко. – Київ : Медицина, 2016. – 368 с.
3. Кислюк К. В. Українська культура I чверті ХХІ ст.: повороти модернізаційних перетворень : монографія / К. В. Кислюк. – 2-ге вид., стер. – Київ : Кондор, 2018. – 196 с.
4. Культурологія : теорія та історія культури : навч. посіб. рек. МОН України / за ред. І. І. Тюрменко. – К. : ЦУЛ, 2015. – 370 с.
5. Передерій І. Г. Історія української культури : навч. посіб. для студентів усіх напрямів підгот. ден. та заоч. форм навчання / І. Г. Передерій, О. В. Тєвікова, А. В. Нарядько ; за ред. І. Г. Передерій. – Полтава : ПолтНТУ, 2015. – 274 с.
6. Українська культура : підручник / [В. О. Лозовой (керівник авт. кол.), Л. В. Анучина, О. В. Бурлука та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2021. – 400 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua/iresource/?cmd=cat&num=4&ctg=59>.
2. Електронні та друковані видання бібліотеки ім. Вернадського www.nbuv.gov.ua
3. Культурологія. - Режим доступу: <http://kulturolog.org.ua/>
4. Наукова бібліотека НУБІП України. URL: <https://nubip.edu.ua/structure/library>.
5. Національний університет біоресурсів і природокористування. Офіційний сайт. URL: <https://nubip.edu.ua/>
6. Підручники з культурології. - Режим доступу: <http://studme.com.ua/>
7. Українська культурологія в Східно-Західних контекстах. - Режим доступу: <http://krytyka.com>